

40 dni, četrt leta 20 dni, mesečno 7 dni.
 Celo leto 160 dni. Inse-
 rat ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
 pri večkratnem inseriranju primeren popust.
 Upravištvu sprejema naročnino, inserate
 in reklamacije.

P. n. Zgodovinsko društvo
 Maribor
 Koroska c. 10

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

„Naša Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Koroska cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan od 11. do 12. ure. Pribičeviću se ne vstaja. Nezaprte reklamacije so pošiljane preko. Telefon Interurban št. 113.

49. številka.

MARIBOR, dne 19. junija 1925.

Letnik I.

Samostojno - demokratska agitacija.

Po vzoru in vzgledu nekdanjih madžarskih komisarjev za Hrvatsko, ki so s prevaro in silo zbobnali na svoje parade in shode hrvatske seljake, da bi Pešti in Dunaju pokazali, kako so vplivni in potrebni na svojih mestih, se z največjo vneemo tudi ravna šef samostojne demokratske stranke minister Pribičević. Najprej si je dal iz Siska poslati »seljaško deputacijo« v Beograd, pretečeno nedeljo je pa sam prišel na »ljudski shod« v Sisek.

Zagrebski »Obzor« je povodom tega shoda prinesel značilno karakteristiko samostojno-demokratskih agitacijskih metod. Članek ima za moto: »Narod zahteva, naj se preneha z mlatenjem prazne slame«, potem pa lepo razloži, da veljajo te Pribičevićeve besede najbolj in najtočnejše za njega samega in za celo agitacijo njegove stranke.

Psihologija — znanost, kateri mnogi naši politiki ne posvečajo dovolj pazljivosti, četudi igra v vsaki politiki prevažno vlogo — uči, da izgubi vsak občutek in vsak utis sčasoma svojo intenzivnost, da nas tudi ponavljanje najlepše melodije sčasoma tako naveliča, da se ne izgubi samo njen estetični efekt, ampak da se doseže ravno nasprotno v človeku: občutek dolgočasia in mučnosti. G. Pribičević, če bi tudi moral imeti od vseh politikov najožji kontakt s to znanostjo, ker ji v državi kot minister prosvete kroji in odmerja pota in možnosti razvoja, še gotovo ni nikdar slišal kaj prida o tem psihološkem zakonu, ker bi drugače moral sam uvideti, da efekti njegovih govorov postajajo vedno slabše, da so poslušalci in čitatelji ravnodušni, ali z eno besedo, da postajajo njegovi govori dolgočasni. To, kar je govoril v Sisku, se je že sto- in stokrat čulo od drugih njegovih agitatorjev, listov in tudi od njega samega. Ko njegovi člankopisci vse te stvari zavijejo vsaj po možnosti v zanimivo rjuho sloga, je pa njegov govor navadna neinteresantna varijanta staroznane snovi. Njegove zvonke fraze iz leta 1918, ki so nekatere bolj temperamentne ljudi razvemale, so z večnim ponavljanjem in še bolj po delovanju g. Pribičevića in tovarišev vse izgubile in so danes dolgočasno zvonkanje ovna-vodnika, ki vodi za seboj povrh še prav malo čredo.

Tisk g. Pribičevića je polnih deset dni donasal bučno reklamo za njegov »zbor.« Aranžirali so se tudi posebni vlaki, da bi izgledalo, kot da čaka pol Hrvatske na zlatoste besede novega Demostena in na priloznost, da se mu pokloni. Deputacija v Beogradu, zlet orjune in pa ta shod v Sisku so odkrili mnogim še ne dosti opaženo lastnost šefa samostojne demokratske stranke: njegov talent za režiranje, ki ga je pridobil najbrž s tem, da se kot prosvetni minister bavi tudi z gledališnimi zadevami. Ko konča svojo politično karijero, lahko še zatemni slavo pokojnega Barnuma (lastnika znamenitega cirkusa). To je že dokazal, da zna z velikim aplombom napraviti iz muhe stona in v tem je vsa tajnost njegovega političnega »uspaha.«

Na svojem shodu ni političnega prav nič povedal in njegovi pristaši, ki so prišli v nadi posebnih političnih odkritij, so bili gotovo globoko razočarani. Njegov govor bi naj bil neka kritika politike Hrvatske seljaške stranke, a ta kritika je zelo plitva, nesvarna in kar je glavno, zelo stara. Ko je mlet stare fraze o komunizmu in republikanizmu, pa ni pozabil poseči v svojo slavno politično preteklost. Odkril je, da je bilo njegovo delo v Pešti — boj za svobodo. Govoril je o tem čisto resno ter ni izključeno, da po svojem mnenju in prepričanju tudi ne zahteva od Saveza dobrovoljcev »uverjenja« o svoji dobrovoljski akciji na solunski fronti, t. j. v Budimpešti. Največje brige mu zadaje to, da ne ve, kaj so radikali pravzaprav razgovarjali z radičevci, vznemirja ga pa to, da radičevci nič ne zahtevajo. On in njegova stranka, ki vedno nekaj zahtevajo za svoje politično delo in za vsako svojo akcijo, pač ne morejo razumeti, da bi se mogel kdo najti, ki nič ne zahteva.

Da bi pa le nekaj zvedel, je prišel na originalno idejo: predlaga namreč Radičevi stranki, naj obdrži svoj kongres ali zbor, pa naj pove, kaj pravzaprav hoče. Tu je g. minister pozabil na obznano, ki onemogočuje hrvatski stranki vsako delo. Ker se pa po listih rad naziva glavni steber ne samo vlade, ampak tudi države, bi pač lahko izposloval, da se obznana odpravi in da se hrvatski stranki omogoči normalno strankarsko delo. Potem bo že slišal tudi odgovor na svoje vprašanje.

Kadar govori pravi politik in državnik, se v svojem govoru omejuje na najvažnejše in najpotrebnejše iz preteklosti ter smatra za najvažnejšo bodočnost, ki tudi poslušalce bolj zanima, kot vse to, kar itak sami vedo. O bodočnosti in o svojem mnenju glede razvoja dogodkov je pa Pribičević molčal, to pa zato, ker sam ne ve, kaj bo z njim in njegovo »silno vojsko« v kratkem času.

Prav dobro je pa pogodil, da narod ne mara več mlatenja prazne slame. Samostojni demokrati so to že doslej in bodo še bolj v bodoče izkusili, da jih narod ne mara,

videli bi pa lahko to tudi na samem »impozantnem shodu« v Sisku, kakor pri vseh svojih dosedanjih paradah. Pribičevići Siska so zborovanje bojkotirali, samo 30 znanih pristašev in agitatorjev je razobesilo zastave, drugi so pa okna zagnili in se niso prikazali. Shodu so pristvovali tujci. Pribičeviću so nazdravljali in ga dvignili iz voza študenti in policijski agenti iz Zagreba. Ne glede na radi-

kalne deputacije iz prečanskih krajev, ki prinašajo pritožbe radi oblastnosti in vsiljivosti samostojnih demokratov, poznajo radikali v Beogradu prav dobro namen in pomen samostojno-demokratskih parad. Z njimi bo Pribičević pri radikalih le lepo slovo dosegel: »Rad ima Sisek, v Sisku ga imajo radi, zato ga pa pošiljamo v Sisek — v politični pokoji!«

Usoda skupščine.

Včeraj popoldne se je zopet sestala skupščina, a njen predsednik je že v naprej pripovedoval, da se bo najbrž

razpustila sredi prihodnjega mesca.

Do tedaj naj bi se skupščina bavila najprej z interpelacijami, potem bi na hitro odglasovala to, kar je predložil zakonodajni odbor. O usodi skupščine ni do danes še nobenih pravih vesti, ker je Pašič bolan.

Glede verifikacije hrvatskih mandatov

je še tudi vse nejasno. Predvčerajšnjem sta se o verifikaciji posvetovala šef Pašičevega kabineta in predsednik verifikacijskega odbora dr. Niko Perič. Po razgovoru sta se oba podala k Pašiču v vilo na Topčideru, kjer je dr. Perič dalje časa ostal, a ni dal nobenih izjav, ko se je vrnil.

Internirano vodstvo Radičeve stranke.

Notranji minister Maksimović se je te dni dalje časa posvetoval z dr. Žerjavom, ki zastopa ministra pravde glede interniranega vodstva Radičeve stranke, a kakor izgleda, ni prišlo pri tem posvetovanju do nobenega zaključka. Razpravlja se tudi o Radičevi usodi, kar se sklepa iz tega, da sta bila v Beograd poslana iz Zagreba državni nadodvetnik Aleksander in šef pravosodja dr. Vajič.

Politične vesti.

Deputacija radikalov iz Hrvatske. Samostojno-demokratski shodi in parade bodo dosegle ravno nasprotno, kot si samostojni demokrati in njihov šef želijo. Povodom zadnjega samostojno-demokratskega shoda v Sisku je pri spela v Beograd deputacija radikalov iz Hrvatske pod vodstvom bivšega ministra dr. Peleša, in je v radikalnem klubu orisala vse zlorabe uradne oblasti in vso nasilje samostojnih demokratov. V klubu je bilo veliko število radikalnih poslancev in vsi so se zgražali nad metodami in nad agitacijo samostojnih demokratov. Glavno radikalno glasilo »Samouprava« je napisala ob tej priliki sledeče: »Ko je podala konkretne dokaze nelojalnosti samostojnih demokratov na Hrvatskem in orisala brutalno teptanje zakonov od strani posameznih državnih funkcionarjev samostojnih demokratov, je deputacija s svojim pripovedovanjem in s svojimi izjavami zapustila v radikalnem poslanskem klubu mučen vtis, kako je moglo priti tako daleč, da si je ena vladna skupina zamogla dovoliti take nezakonitosti napram drugi vladni skupini.«

Zemljoradniški sestanek v Zagrebu. Zadnje nedeljo in ponedeljek je bil v Zagrebu sestanek zemljoradnikov iz prečanskih krajev, ki je pripravljaval širšo konferenco zemljoradniških pristašev iz Hrvatske, Bosne, Črnogore, Vojvodine in Dalmacije. Ta konferenca se bo vršila tudi v Zagrebu ter bo po načelni razpravi državnoopravnega, političnega in gospodarskega značaja podala svoje mnenje o delovanju stranke v sedanji politični situaciji. To mnenje bo v imenu prečanskih zemljoradnikov predloženo glavnemu kongresu zemljoradniškega saveza, ki se bode koncem avgusta sestel v Beogradu.

Po svetu.

Justica bolgarskega režima. Krvavemu Cankovemu režimu ne zadostujejo tisočeri umori brez vsake vojaško-sodnijske komedije, doslej izvršene justifikacije ter množične smrtno obsodbe nad nedolžnimi ljudmi, ampak poskrbel je za poslovanje svojega vojnega sodišča tudi s tem, da je odredil velik proces proti vsem zemljoradniškim voditeljem, ki se nahajajo kot begunci po raznih drugih državah. Da se ne bo razpravljalo samo glede odsotnih, bodo sprejeti v ta proces tudi mnogi izmed jetnikov, katerih je po vladnih izjavah okrog 3200, druge bodo pa izbrali izmed nasprotnikov režimskih strank. Zaenkrat je pripravljeno že 140 obtožnic in sicer 80 na smrt, 60 pa na dosmrtno ječo. Kot glavni obtoženci figurirajo vsi že znani zemljoradniški voditelji, kakor bivša ministra Obov in Atanasov, poslanik Kosta Todorov in mnogi drugi, ki bivajo deloma v Jugoslaviji, deloma pa na Češkem. Vsi ti

Konferenca šefov opozicijskega bloka.

V sredo dopoldne so imeli voditelji bloka narodnega sporazuma konferenco glede dela v skupščini. Hrvate je zastopal na tej konferenci dr. Polič. Sklenilo se je na tej konferenci tudi, da bo opozicija nastopil proti prošnji ministra Lukiniča za enomesečno odgoditev razprave o njegovi tožbi. Dr. Korošec je na tej konferenci sprožil tudi vprašanje stabilizacije dinarja, ker trpi celo naše gospodarstvo vsled neprestane nestabilnosti naše valute. To vprašanje bo opozicija iznesla tudi pred skupščino.

Prečansko radikalno deputacijo

je končno sprejel tudi Pašič. Deputacija je njemu ponovila vse pritožbe proti samostojnim demokratom in sedaj se smatra ta sprejem kot znak slabe usode samostojno-demokratske skupine.

O Pašičevi bolezn

se zadnji čas mnogo govori, češ, da ni več politična, ampak prava in nevarna ter da so iz Pariza pozvani zdravniki-specijalisti, da ga preiščejo in lečijo. Gotovo je, da tudi konzultiranje teh zdravnikov ne more ostati brez nasveta, naj se Pašič umakne ter končno odloči ali za mir in za zdravljenje ali pa za ambicijo po prevladanju situacije. Radikalni poslanci še vedno govorijo o sporazumu, a odkar je Pašič v svoji vili na Topčideru, je radikalni poslanski klub o vsem še manj poučen, kot je bil poprej.

bodo seveda obsojeni na smrt v odsotnosti in sicer tokrat res v pravi odsotnosti. Ko bo obsodba izrečena, bo pa bolgarska vlada od držav, kjer obsojene prebivajo, diplomatskim potom zahtevala izročitev, češ, da niso politični krivci, ampak navadni zločinci. Oni bolgarski begunci, ki so na Češkem, v Franciji ali pa na Dunaju, kjer jih je tudi precej, so popolnoma varni, glede onih, ki bivajo pri nas, pa niso izključeni pomisleki, ko je naš zunanji minister Ninčič parkrat govoril o potrebi diplomatskega podpiranja Cankovega režima. Kakor doslej, bo po tem procesu bolgarska vlada še z večjo vneemo pošiljala v svet najete morilce za svojimi nasprotniki.

Zopet eden od makedonskih ustašev ubit. Pred par dnevi na večer je bil sredi Sofije ustreljen znani vojvoda makedonskih komitov Panta Mihajlov. O motivih tega umora in o žrtvi se mnogo razmišlja, a še vedno ni prave jasnosti. Z ozirom na to, da atentatorja ali atentatorjev ni mogoče najti in da je bilo samo par ljudi radi lepšega prijetih in potem zopet izpuščenih, bi se dalo sklepati, da je prišel Mihajlov navskriž z bolgarskim režimom ali z Vojno ligo in da je bil umorjen od te strani. Ker je med makedonskimi komiti, ki so bili nekdanj enotni pod vodstvom lani umorjenega Todora Aleksandrova, nastalo več struj, je prav lahko mogoče, da je Mihajlov žrtev komitskega nesoglasja. Drugi zopet trdijo, da so ga ubili makedonski federalisti, da maščujejo smrt vojvode Todora Panice, ki je bil nedavno na Dunaju ubit od morilke Karnicin, najete od makedonstvujuših, odnosno od bolgarske Vojne lige. Ni pa izključeno, da so Mihajlova ubili sami makedonstvujušci ali sedanji bolgarski režimovci, ker je že pred meseci izstopil iz bolgarsko-makedonske komitske organizacije. Mogoče jim je postal nevaren ali pa celo nasproten. Umorjeni Mihajlov je lani vodil komite preko naše meje in je bil težje ranjen pri nekem spopadu z našimi četami.

Italijanska fašistovska vlada in opozicija. Sklepu italijanske opozicije, da zaenkrat opusti abstinenco ter se vrne v parlament, posvečujejo vladni fašistovski listi dolge članke, ki vsi izzvenevajo v pozivu, naj opozicija le ostane zunaj parlamenta, kakor doslej. Nekateri fašistovski članki so zelo grozilni ter dodajajo svojim grozljam visoko doneče fraze o velikem nacionalnem delu in pomenu fašizma ter o ovirah, ki jih je opozicija delala nacionalnemu poletu. Eden od glavnih fašistovskih listov v svojem uvodniku ponovno povdarja: Ne pozabite, gospodje, da se v naši zbornici tudi strelja! — Glede prihoda v parlament se pa tudi posamezne nacionalne skupine mnogo posvečujejo s svojimi pristaši in vpricho velikega ogorčenja, da se še vedno zavlačuje proces proti morilcem Mateottija, se najbrž sklep o parlamentarnem sodelovanju še ne bo izvršil.

Rusija in Nemčija. Sovjetski listi prinašajo članke, s katerimi se priporoča Nemčiji, naj ne vstopi v Ligo narodov in naj ne podpiše garancijskega pakta, ker pomeni to, podvreči se britanski nadoblasti in odbijati

zvezo z unijo sovjetskih republik. Če Nemčija noče slediti Rusiji, si bo pa Rusija poiskala druge zaveznike.

Marokanska ogenj. Marokanska zadeva postaja vrtnec, ki vedno več požira, ali požar, ki zavezema vedno večji razmah. Ko so se Marokanci bili samo s Španci, so se tudi Francozi veselili še bolj kot Angleži, ki imajo vedno veliko veselje, če se drugim silno slabo godi v tujem in kolonijalnem svetu. Abd-el-Krim pa naskoči tudi francosko interesno območje — in pri tem so se zradostili najprej Španci pri vseh svojih porazih iz same škodoželjnosti, ker so jim Francozi poprej toliko polen pometali pred noge v Maroku. Ko je pa marokanski vodja Abd-el-Krim postal Špancem neprijeten kot poprej, Francozom pa z isto silo na novo, so pa v Franciji in Španiji začeli vpiti: Kdo je pri vsem tem kriv in skriv? — »Španci so Rifance nam nahujskali na vrat«, pravijo eni, drugi: »Anglija daje Abd-el-Krimu orožje«, tretji: »Sovjetska Rusija ima prste vmes« — in ko se v Parizu jezijo na Špance, Angleže in Ruse, ne pozabijo tudi na Nemčijo ter trdijo, da je vse polno nemških oficirjev v vrstah marokanskega ustaškega voditelja. To buči med francoskim meščanstvom kot ogenj in nihče se ne zmisli na to, da je v francoski tujski legiji, ki se bori proti Abd-el-Krimu gotovo 100 krat toliko Nemcev, ki doma ob sedanjih politiki zaveznikov proti Nemčiji ne najdejo zaslužka in posla, kot pa na strani Abd-el-Krima, ki razpolaga z idejo kot najboljšo privlačno silo bojnih moči. Mesto da bi francoska vlada to zmoto meščanstvu pojasnila, je še pred Agadirom zaplenila dvoje nemških parnikov »Leipzig« in »Dortmund«, češ, da vozijo orožje za Marokance. Seveda se je izkazalo, da na ladjah ni orožja, ampak samo ribe. Francoska oblast je oba parnika zopet izpustila, kar pa ni omejilo pripovedovanja o »nemški podpori« Abd-el-Krimu. Če bi ta ustaški poglavar res užival vso podporo, ki se mu predpisuje, bi lahko napovedal vojno celi Evropi.

Iz Slovenije.

PREDRZNOST IN — »NAIVNOST« DR. PIVKA.

Dr. Pivko se zaveda tega, da bodo demokrati kmalu sfrčali iz vlade, da ne bodo nikdar več »delali« volitev in s podkupovanjem dobivali volilec, se zaveda tega, da ga radi glasovanja za zvišanje davkov nikdo ne mara, zato se skuša dičiti s pavovim perjem in se hvali v »Jutru« ter opisuje svoje zasluge. Kot namestnik zakonodavnega odbora je parkrat prilezel v sekcijo, ki razpravlja o sodnijskih zakonih, ni niti ust odprl, ker drugega ne zna, ko goniti »protifarške« lajne, pač pa je v sekciji slišal, da se je poslancu dr. Hodžarju posrečilo doseči ustanovitev novega okrožnega sodišča. Ne bodi len, poroča »Jutru«, da se je posrečilo njemu in edino njemu, da se ustanovi novo okrožno sodišče.

Dne 16. t. m. poroča dr. Pivko v »Jutru«, da se je posrečilo njemu, sestaviti predlog za podporo štajerskim posojilnicam, bivšim članicam Verbanda v Gradcu. Meni, da je izvedel, da se bo dala tem posojilnicam podpora, zato je spustil v »Jutru« vest, da je — sestavil predlog. G. dr. Pivko naj v Beogradu vpraša in bo izvedel, da se že tri leta bore poslanci Jugoslovanskega kluba za dosego podpore za te posojilnice, izvedel bo, da je v imenu vlade ob priliki razprave o konvenciji z Avstrijo minister g. dr. Ninčič dal obljubo, da bo dala vlada posojilnicam podporo. Zvedel bo nadalje, da je SLS bila samo tri mesece na vladi in je stavila v proračun 800.000 din. kot podporo, da pa sedi dr. Žerjav že 8 mesecev na vladi, pa ni ukrenil ničesar, akoravno se je z naknadnimi in izrednimi krediti proračun povišal za 3300 milijonov din. Dr. Pivko in dr. Žerjav sta glasovala za nove izdatke v znesku 3300 mil. din., a nista hotela in mogla oskrbeti za slovenske posojilnice borih 800.000 din. Izvedel bo lahko, da se je poslanec Vlad. Pušenjak i za časa volitev brigal za te nesrečne posojilnice, četudi ne ležijo v njegovem volilnem okraju in da je pred več kot mesecem dni stavil temeljito obrazloženo vprašanje na pristojne ministre in opozoril na dano obljubo.

Dostojnost in spoštovanje samega sebe bi naj Pivku velevala, da se ne smeši in poroča o zaslugah, katerih nima. Ako hoče s tem pokriti svojo popolno nesposobnost, naj bo, a pomisli naj, da zmanjšuje njegovo postopanje ugled slovenskih poslancev. Edino umestno je, kar želijo demokrati v Mariboru, namreč da ga zamenja — g. dr. Lipold.

Liberalci v Ljubljani protestirajo proti davkom. »Jutro« in »Slov. Narod« z ameriškano reklamo vabita na protestni shod proti davkom, njihova poslanca Žerjav in Pivko pa glasujeta za zvišanje davkov in pustita mirno svoje agitatorje na deželi, kakor predzadnje nedeljo Založnika iz Celja na shodu obrtnikov v Slov. Gradcu trditi, da ne plačuje Slovenija preveč davkov, da so baje druge pokrajine bolj obdačene. Vsi ti protestni shodi so brez pomena, dokler poslanca, ki nastopata večino inteligence, velikih trgovcev, velikih obrtnikov in meščanov s svojim glasovanjem potuho dajeta vladi in pustita po istih listih, ki sedaj vabijo na protestni shod, psovati one, ki se bore proti preobremenitvi Slovenije. Vsi protestni shodi so brez uspeha, dokler Žerjav in Pivko ne nastopita v Beogradu in ne glasujeta proti pretiranim davkom. Ako niso protestni shodi samo pesek v oči nepoučeni javnosti, potem zahtevajte v vseh organizacijah DSD, da Žerjav in Pivko solidarno z vsemi drugimi poslanci iz Slovenije, ob priliki razprave o dvanajstinih, ki bo prihodnji teden, nastopita v smislu resolucij gospodarskih krogov iz Slovenije proti prevelikim davkom in da, ako ničesar ne dosežeta, glasujeta proti dvanajstini.

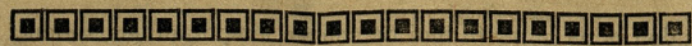

Vseh vrst letnemu, kakor angl. modnemu suknu, delenu epongu, etaminu in drugemu manufakturnemu blagu

je znižala cene do 30% tvrdk

Fr. Mastek, Glavni trg 16.

!!! Oglejte si izložbe !!!

Državnim nameščencem in penzionistom! Večina državnih nameščencev in penzionistov je volila dr. Pivko, zato naj od njega zahteva, da se pobriga za izplačilo uradniške razlike in zboljšanje materijalnega položaja penzionistov. Dr. Pivko pusti milostno, da se poslanci protivladnih strank brigajo za te zadeve, on glasuje za nove davke, za povišanje proračuna za 3300 milijonov dinarjev, nima pa z dr. Žerjavom vred ne korajže, ne srca za trpine, ne more ali pa noče izposlovati borih 200 milijonov za uradnike, 20 milijonov za penzioniste. V kratkem — že prihodnji teden — bodeta Pivko in Žerjav spet glasovala za dvanajstine, spet za ogromne kredite, uradniki in penzionisti, zganite se! Pašič nima brez Pribičevičevih demokratov večine, je od vsakega glasa odvisen, lahko bi se vaše zahteve izvojevale, če bi gg. laži-demokrati le hoteli. Tega vam »Tabor« in »Jutro« ne povesta, temveč vas samo farbata in povesta, da »slavni« Pivko ni ust odprl, ne koraka storil za vas.

Proti razpustu občinskih odborov. Ker gg. ministri zelo pozno odgovarjajo na interpelacije, a je potrebno, da se razpravlja o razlogih, kateri so povzročili razpust obč. odborov, zato so poslanci, člani Jugoslovanskega kluba vložili vprašanja na ministra notranjih zadev v zadevi razpusta obč. odborov ter zahtevali, da se nemudoma izvrše nove volitve v občinah, v katerih je obč. odbor razpuščen. Poslanec Vladimir Pušenjak je vložil vprašanje na ministra notranjih zadev v zadevi razpusta obč. odborov v Bočni in Solčavi, zahteval preiskavo, osobito glede neštevilnih pritožb prebivalstva v okraju Gornjigrad radi poslovanja in postopanja nekaterih uradnikov okr. glavarstva.

Iz Gornjegograda. V našem okraju vse zabavlja radi visokih davkov, ki so posebno zadnji čas vedno večji. Temu se ni treba čuditi, ako pogledamo na naše okr. glavarstvo, kjer mrgoli uradnikov in uslužbencev, ne iz potrebe, temveč radi tega, ker bi — nekdo rad igral vlogo »malega ministra«. Ta kopa uradništva stane, a plačati moramo to davkoplačevalci v okr. Gornjigrad. Sedaj dobimo še nepotrebnega šolskega nadzornika v osebi zagrizenega liberalca Pulko za par šol v okraju, dočim je prej zadostoval 1 nadzornik za okr. Gornjigrad, Soštanj, Slov. Gradec in Marenberg. Ali je Pulko postal nadzornik radi tega, ker je v Dobjem bil velik prijatelj nemškutarjev in vodil nemčursko posojilnico ali radi liberalne agitacije, se ne ve, gotovo je, da — kot šolnik ni postal nadzornik. Hudomušneži trdijo, da dobimo v Gornjigrad eno osebo več, ki bo — lovila muhe v pisarni, a žalibog na naše stroške. Mogoče pa je Pulko potreben kot posvetovalni organ demokratske stranke, ker Kocbek in Podkubovšek ne zadostujeta?

Meščanska šola pri Sv. Lenartu v Slov. gor. priredi od 21. do 28. t. m. razstavo pismenih in risarskih izdelkov ter ročnih del v risalnici in v dveh razredih. Razstavljeni bodo izdelki iz vseh predmetov in knjigovodstva. Občinstvo vabi prijazno k ogledu razstave — ravnateljstvo meščanske šole.

Orlovka srenja Sv. Marjeta niže Ptuja priredi dne 12. julija 1925 pri Veliki Nedelji svoj prvi telovadni nastop s pestrim sporedom. Pridite in pogledjte! Več se še pravočasno objavi. Bog živiti!

»Občni zbor pokrajinske zveze vinogradnikov za Slovenijo« se vrši v soboto dne 27. julija ob 11. uri v Narodnem domu v Mariboru z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo o delovanju zveze po zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo preglednikov. 4. Izdajanje strokovnega lista. 5. Določitev stališča zveze napram osnutku novega vinskega zakona. 6. Slučajnosti. Odbor zveze je izposloval za udeležence pri ministru Saobračaja četrtinsko vožnjo po železnicah (odlok MC brč 14863-25 od 30. maja t. l.). V ta namen si naj vsak vinogradnik, ki se hoče udeležiti občnega zbora, preskrbi pri krajevem vinarstvu društvu, ozir. pri pristojni kmetijski podružnici ali pri obč. uradu potrdilo, da potuje v Maribor na občni zbor zveze vinogradnikov in si naj kupi na odhodni postaji polovično karto v Maribor, katera velja s potrdilom udeležbe za povratek. Vinogradniki! Udeležite se čim številnejše občnega zbora svoje organizacije!

Tillerjeva kočja v Logarski dolini se odpre dne 28. junija 1925, ob 14. uri. Odpeljemo se v soboto, dne 27. ob 13.40 do Prevalj ter od tam z avtom v Črno, kjer prenočimo. Drugi dan se povzpemo čez Bistrasedlo v Solčavo in od tam do Piskernikovega zavetišča. Povratek čez Okrešelj—Kamniško sedlo—Kamnik—Ljubljana. — Radi polovične vožnje se je zglasiti z legitimacijo SPD. v trgovini g. I. Baloh, Gosposka ulica, do najkasneje 24. t. m. Udeležite se po možnosti otvoritve te najmlajše planinske postojanke. Planinski pozdrav! Rotter.

Dnevne novice.

Pozor na modri križ in položnice! Naročnina preneha s 1. ali 15. julijem. Prosimo, da se naročnina ob

pravem času obnovi! »Naša Straža« stane polletno 40 D, četrtletno 20 D, mesečno 7 D. Upravništvo.

Kake strokovnjake pošilja naša vlada na mednarodne razstave. »Beograjski dnevnik«, ki je režimski list, je napisal: »Te dni se na mednarodni razstavi za dekorativno umetnost v Parizu otvori tudi razstavljalni paviljon naše države. Radi predpriprav in vseh drugih poslov je naše ministrstvo za trgovino že pred kakimi sedmimi meseci poslalo precejšnje število osebnosti v Pariz, da tam kot strokovnjaki vse pripravijo, da bo naša država pred toliko drugimi dostojno zastopana. Med drugimi strokovnjaki, ki so bili že pred sedmimi meseci poslani v Pariz, je poslan tudi neki V. P., ki je določen za sekretarja izložbe. On je v ozkih zvezah s predsednikom razstavnega odbora, njegova umetniška kvalifikacija je pa sledeča: 1. dovršil je nižji in višji kurz vojne akademije, 2. komandiral je začasno divizijo artilerije. Do nedavno je bil kot oficir v penziji, potem se je pa bavil s prodajanjem jajc, sira, kajmaka (smetane) in drugih domačih pridelkov. Od tujih jezikov govori samo svoj materni jezik. V njegovem potnem listu bi pa moralo stati pod rubriko »posebna znamenja«: »Ima rad dnevnic v francoskih frankih.« — Ko piše režimski list gotovo iz katkega posebnega, najbrž osebne nagiba tako oceno enemu od naših »strokovnjakov«, ki hodijo na mednarodne razstave in drugače po svetu zastopajo našo državo, si vsakdo lahko misli, kako izgledajo tudi drugi, ki pri režimskih listih slučajno niso v zameri.

Strašni dnevi v Sisku. Hrvatsko časopisje poroča o dnevih prave inkvizicije, ki so zavladali v Sisku po Pribičevičevem zborovanju. V Sisku je namreč ostalo tudi po shodu SDS 50 plačanih orjunašev, ki so se združili z delavci žage Drach in onimi iz tvornice za špirit Teslič. Ta uniformirana in oborožena tolpa hodi že cele tri dni po Sisku, strelja ter strahuje mirne meščane. Poveljnik teh divjaških orjunašev je Zvonko Dulčić, pisar mestnega komisarja Auerja. V noči od 15. na 16. t. m. se je krdelo teh orjunašev postavilo pred hišo Radičevega poslanca dr. Superine in izstrelilo celo salvo iz revolverjev. Sisečani so poslali posebno deputacijo k sreznemu glavarju. Ta deputacija je predala pismeno prošnjo ter zahtevo, da se naj mirno meščanstvo zaščiti pred orjunaškimi bandami, ki oorožajo življenje in imetje prebivalstva. Sisečani so poslali nadalje o orjunaških nasilstvih obširno brzojavko notranjemu ministru. Vkljub vsem tem omenjenim protestom pa se teror orju našev nadaljuje — policija pa celo inkvizicijo mirno gleda.

Strahote srbskih policijskih metod. Beograjske »Novosti« prinašajo o grozovitosti policije in o malomarnosti sodnije v Srbiji dve karakteristični sliki: V Vrnjačke toplice je dospela iz Skoplja gospa Kaliopa Vičo. Opazila je, da ji je zmanjkala škatljica z dragocenim nakitom; obvestila je o domnevani tatvini orožnike ter osumila nekoga kmeta Stanoveviča. Orožniki so osumljenca takoj aretirali, dasiravno je zatrjeval, da je nedolžen. No, policija ga je kmalu z znanimi sredstvi pripravila do tega, da je priznal tatvino. Drugo jutro so ga našli obešenega v celi. Zdravniki so na truplu odkrili sledove grozovitosti policijskega izpraševanja; celo telo je bilo pokrito z ranami in jetra so mu bila popolnoma razcefrana vsled silnih udarcev po trebuhu. In tega dne je dobila gospa Vičo svoje dragocenosti nazaj, katere je pozabila na postaji. — Drugi tak žalosten slučaj se je dogodil v Smederevu: Smederevsko sodišče je obsodilo Miloša Aleksejeviča, kmeta iz Hadžibegovca, radi razbojništva. Obtožili so ga, da je oropal svojega soseda. Obtoženec je obupan zatrjeval, da ni kriv. Njegov zagovornik je predlagal nove pričete prošle, da se proces za nekaj dni odgodi, da se zaslišijo nekateri novoaretirani zločinci, ki so rop, katerega je obtožen Aleksejevič, že priznali. Sodišče je predlog odvetnika zavrnilo. Ko je nedolžni Aleksejevič slišal obsodbo na večletno ječo, je izpil pred sodniki strup ter se zgrudil mrtev na tla. Naslednji dan je obvestil oropani tožitelj, da je bil Aleksejevič nedolžen, ker so našli pri aretiranih razbojnikih oropano blago.

Trčenje vlakov v Rumi. V Rumi je zavozil brzovlak v osebni vlak, ki je čakal na postaji. Razbitih je bilo 10 vagonov osebnega vlaka, ki so bili k sreči prazni, tako da ni zahtevala nesreča človeških žrtev.

Smrt v gorečem hlevu. V Miklešu na Hrvatskem je gorel hlev kmeta Stojanoviča. Zažgala sta ga po ne previdnosti gospodar in njegov prijatelj Simatovič, ki je bil pri Stojanoviču v gostih. Pila sta pozno v noč, na to pa odšla spat v krmo, katero sta s svojima pipama zažgala. Zbudila sta se, ko je bil že ves hlev v plamenu. Stojanoviču je še uspelo, da se je nevarno poškodovan rešil, dočim je njegov prijatelj živ zgorel!

Železniški tatovi v Zemunu. Na zemunskem kolodvoru so zadnje čase izginjali celi kosi raznega blaga in drugih predmetov, poslanih po železnici. Policija je prišla naposled lopovom na sled, ter aretirala 12 železničarjev, ki so v sporazumu z uradniki kolodvora kradli razne predmete. Pri aretiranih so odkrili cela skladišča ukradenega blaga.

Zločin norca. V osiješko bolnico je bil prepeljan nek delavec Živan Bošnjak iz sela Popovac v Baranji. Bošnjak je v nedeljo, dne 14. t. m., nenadoma znorel. Takoj zatem, ko se mu je zmedla pamet, je zadavil ženo in hotel usmrtiti še otroke, a tem se je posrečilo, da so pravočasno ušli. Orožniki so norca uklenili, mu oblekli prisilni jopič in ga odgnali v osiješko bolnico na oddelek za umobolne.

Borza. Berlin 13.67½—13.82, Italija 213.78—216.78, London 275.90—278.90, Newyork 56.40—57.29, Pariz 272—277, Praga 168.05—170.45, Dunaj 797—809, Zürich 11.04—11.14. Dinar notira v Curihu 9.05.

Soo nliajte se Dijaške večerje!

ZA IZEDNACENJE DEDNEGA PRAVA.

Sestre! Naš Narodni Ženski Savez nas pozivlja, da zbiramo podpise, ki jih bo savez priložil prošnji na našo narodno skupščino: da se izednačijo po vsej naši državi ženske in moške dedne pravice.

V naši državi je od njenega obstoja do danes v veljavi šest različnih državnih zakonov. Takoj po ujedinjenju je prišlo na površje vprašanje izednačenja zakonov za celo državo in ustanovljena je bila komisija, ki izdeluje načrt za enotne zakone, ki bode predložen parlamentu v odobrenje. Zlasti pri izvedbi izednačenja dednega prava pa nastopajo težkoče, ker se srbski državni zakon v tem pogledu zelo loči od starega avstrijskega zakona, ki je še sedaj v veljavi v Sloveniji, Dalmaciji, Hrvaški, Bosni itd. z malimi medsebojnimi razlikami. Med tem, ko imajo od leta 1916 naprej v Sloveniji moški in ženski člani rodbin enake dedne pravice, so po srbskem državnem zakonu bodisi po starših ali po možu dediči le moški člani rodbine do 6. kolena in le če tudi teh bi ne bilo, kar se pa skoro nikoli ne zgodi, je dedič žena.

Naše sestre v Srbiji so torej v tem pogledu popolnoma brezpravne in samoobsebi umevno je, da se temu skrajno krivičnemu položaju upirajo. In dasiravno najdejo njih upravičene zahteve v javnosti mnogo odmeva, je žal v Srbiji iz različnih lokalnih razlogov še mnogo zagovornikov starega zakona. Vsled tega je delo komisije za izednačenje zakonov z ozirom na dedno pravo zelo oteženo in nastopa nevarnost, da bi bile po novem zakonu me žene eventualno v tem vprašanju, ki ga je smatrati za podlago našega socialnega družabnega položaja, močno prikrajšane. Temu se moramo odločno protiviti.

Zakon, ki bo sedaj sprejet, bo veljal za celo državo. Če bi pa ne bil novi zakon enoten ter bi po nasvetu nekaterih veljale v smislu našega starega zakona za naše kraje izjeme, bi te izjeme plemenske meje ponovno začrtale ter bi se ob enem godila našim sestram velika krivica, kar absolutno ne smemo pripustiti. Zakon mora biti glede naših osebnih pravic za vse naše državljanke absolutno pravičen. Zato se v strnjjenih vrstah priključimo Narodnemu Ženskemu Savezu ter podpisujemo pole, ki bodo priložene prošnji Narodnega Ženskega Saveza na narodno skupščino za izednačenje moškega in ženskega dednega prava v novem državnem zakonu.

Organizacije različnih društev mariborske oblasti — zbirajte marljivo med sestrami podpise ter pošljite pole s podpisami mariborskemu Slovenskemu Ženskemu Društvu, ali pa Narodnemu Ženskemu Savezu v Ljubljani.

Mariborsko Slov. Žensko Društvo.

Zakaj so ustavili izplačilo penzij vpokojenim železničarjem.

Kakor smo že poročali, je ravnateljstvo drž. železnic v Ljubljani dne 1. aprila, oziroma dne 1. maja ustavilo izplačilo penzij in doklad železničarjem, ki so bili vpokojeni po novem zakonu. Naši poslanci so, naprošeni od prizadetih, takoj vložili interpelacijo na finančnega ministra. Dne 13. junija je finančni minister dr. Stojadinovič odgovoril v skupščini na interpelacijo, da je ta zadeva malenkostna in da prizadeti že itak dobivajo zopet penzijo izplačano potom finančne delegacije. Poslanec Zebot mu je na to odgovoril:

Z odgovorom g. finančnega ministra absolutno ne morem biti zadovoljen, ker se njegov odgovor ne nanaša na resnični položaj cele stvari. Posebno ni res, kakor odgovarja g. finančni minister, da vsi vpokojenci, na katere se nanaša moje in tovariša dr. Gosarja vprašanje, že redno prejemajo svoje pokojnine. G. minister, do danes niti akti niso odšli iz Vašega ministristva v Ljubljano. (Finančni minister dr. Stojadinovič: Znete to boljše nego ja.) Vem to natančno, g. minister. Akti, ki se nanašajo na izplačilo pokojnin . . . (Klici iz središča: So otišli v Rim. — Dr. Hohnjec: Ni treba, da bi hodili v Rim, ampak v Ljubljano jih je treba poslati! — Ivan Vesenjāk: Ne smešite bednih ljudi!) . . . ti akti se nahajajo v personalnem oddelku fin. ministristva v sobi št. 10. Prosil bi g. finančnega ministra, da vpraša uradnika Joviča, kje so sedaj ti nesrečni akti.

Kar se tiče stvari same, naj velja sledeče pojasnilo: Vpokojeni-železničarji v Sloveniji, ki so bili vpokojeni po novem zakonu o železniškem osoblju, so že več mesecev v letu 1924 definitivno dobivali pokojnine in vse doklade stalno vsakega 1. v mesecu in sicer so dobili izplačane potom ravnateljstva drž. železnic v Ljubljani. Do sem je bilo vse v redu. Kar naenkrat in sicer meseca aprila 1925, je dobil prvi del novih vpokojencev naslednji dopis ravnateljstva drž. železnic v Ljubljani. To citiram radi tega, da g. finančni minister ne bo mogel reči, da upotrebljavam neistinite podatke. Ta dopis direktcije drž. železnic se glasi:

Direkcija drž. žel. v Ljubljani.

Odel. za računovodstvo in fin.

Št. 50623 V 2 25.

Ljubljana, 28. marca 1925.

Na podlagi akta Generalne direktcije drž. železnic — finansijsko odelenje br. 8175 25 do 26. februarja 1925, Vas obveščamo, da plačuje od 1. aprila t. l. naprej upokojence, upokojene po novem zakonu, edino Ministerstvo finansija in ne več ta direktcija sama.

Načelnik

odeljenja za računovodstvo in finance

Arko m. p.

Enak dopis je dobil drugi del upokojencev dne 1. 5. t. l. Upokojenci so sicer dobili ta dopis, toda pokojnine

niso dobili ne 1. aprila, ne za Veliko noč, ne 1. maja in tudi danes, ko imamo 13. junija, še niso dobili svojih pokojnin. (Franjo Smodej: Kako morejo potem živetij?) Niti za Velikonoč neumljena centralistična državna uprava ni dala tem ubogim ljudem, kar jim gre po zakonu. Prizadeti so se obrnili na ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani in so prosili, naj se jim vendar pošlje toliko, da bodo imeli za vsakdanjo hrano zase in za svoje družine in da bodo mogli plačati stanarino. Dobili so odgovor, naj se obrnejo direktno na g. finančnega ministra. Tam ležijo vsi akti in dokler finančno ministristvo ne odredi, se pokojnine ne morejo nadalje izplačevati. Deputacija vpokojencev, ki je poskušala že vse mogoče, da bi prišla do svojih pravic, je prišla nekega dne k meni in še k nekaterim drugim kolegom, in nas je prosila, naj interveniramo za nje v svrhu nakazila pokojnin. Dne 7. in 8. aprila smo poslali g. finančnemu ministru dr. Stojadinoviču več brzojavk, v kojih smo ga prosili, naj vendar odredi, da se bodo pokojnine redno izplačevale. G. finančnemu ministru smo tudi plačali odgovor, toda ta odgovor do danes še ni prišel v Slovenijo. (Finančni minister dr. Stojadinovič: Odgovarjam vam sada.) O Veliki noči smo zopet brzojavili g. ministru, naj se vendar usmili bednih vpokojencev iz Slovenije, a zopet nismo dobili nobenega odgovora. (Franc Kremžar: To je lep red v finančnem ministristvu. Če je tam taka uprava, ni čudno, da so tudi naše finance take!)

Da bo čaša bridkosti za te uboge vpokojence in njih rodbine še bolj polna, so tik pred velikonočnimi prazniki železniški vpokojenci dobili odredbo, da se jim ustavijo krediti v skladiščih živil za železniško osoblje. (Kremžar: Finančni minister tega ne razume, ker še ni bil nikoli lačen!) Ker ima malokdo od teh vpokojencev kake prihranke, posojila pa ne dobijo, so morali mnogi prosjati okoli trgovcev in dobrih sosedov, drugi so pa morali zopet direktno s svojimi družinami stradati. G. minister, to je res bridko! (Franjo Smodej: G. Finančni minister ne poslušaj. — Kremžar: On si misli, da je tako v redu; saj tudi on s svojo upravo za državo nikjer ne dobi kredita!) Mislim, da železničarji v Sloveniji te zepostavitve niso zaslužili. Da bi Vi, g. minister, vedeli, koliko so ti železničarji ob zlomu Avstrije storili za našo novo državo, država tega ne bi storila. Takrat so slovenski železničarji noč in dan vršili svojo službo. (Franc Kremžar: Iz lastne volje.) Da, iz lastne volje, da so spravili prometne razmere v red in da pomagajo novi državi.

Poleg tega, da ti ubogi vpokojenci nimajo za preživljanje svojih rodbin potrebnih stvari, jih je pa zadnje dni zadelo še neko drugo zlo. (Tomo Popovič sedi blizu govornika in se ves čas ironično posmehuje. Dr. Hodžar Tomo Popoviču: Zakaj se posmehujete bedi? Reveži stradajo že skoraj tri mesece. Vi se pa smejete. Nesramnost, sramota! — Tomo Popovič: Mi smo stradali tri leta. — Dr. Hodžar: Se Vam ne vidi, da bi stradali; če bi stradali, bi se danes ne posmehovali; sploh bi pa ne bili tu, kakor oni od Vaših, ki so padli za domovino. — Popovič se razburja in trdi, da se stradal. — Dr. Hodžar: In če ste tudi stradali, se Vam gotovo ni nikdo posmehoval. — Poslanec Brankovič: Čas je potekel, govornik naj konča. — Dr. Hodžar: Vi niste predsednik! Žebot naj tako dolgo govori, da bodo penzionisti dobili, kar jim gre, od golih besed g. finančnega ministra ne bodo sili. — Kremžar: Poslanec mora ministru dati točnih informacij, če mu jih ne dajejo njegovi uradniki.) Sedaj, ko je vladina večina tudi s pomočjo dveh slovenskih poslancev in sicer dr. Pivka in dr. Žerjave, zvišala stanarino, ti ljudje ne morejo niti stanarine več plačati. V Mariboru je že več tožb proti tem ljudem, ker ne morejo plačati stanarine po novem zakonu. (Franc Kremžar: Pivko glasuje za to, da je slovenski narod molzna krava. — Klici v klopih Jugoslovanskega kluba: Škandal, sramota. — Franjo Smodej: Lep zastopnik slovenskega naroda! — Dr. Hodžar: Doma protestirate proti davkom, tu pa glasujete zanje. To povejte na shodih, če si upate!) — Klici v klopih Jugoslovanskega kluba: Kako morete proti eksistenčnim pogojem svojega naroda delovati? — Andrej Bedjanič: Ma že skupj prišla! — Franjo Smodej: Žerjav je vsaj zbežal iz zbornice. — Fr. Kremžar: Bivši Slovenec Pivko pa je sedaj ušel ven!

Vsled neprestanih naših urgenc je direktcija državnih železnic v Ljubljani nakazala nekaterim teh vpokojencev, katerih pa ni 57, kakor to trdi g. finančni minister, ampak 420, začetkom maja vendarle neko akontacijo. Sicer ta akontacija ni bila tako velika, da bi mogli prizadeti zadostiti vsem svojim potrebam, toda od maja naprej pa niti te akontacije ni več. Radi tega sva vložila s tovarišem dr. Gosarjem upit na g. finančnega ministra.

G. finančni minister se izgovarja, da radi tega še ni rešil te zadeve, ker mora proučiti cel akt in ga pošiljati sem in tja. Vprašam g. finančnega ministra, kako je mogoče, da taka in tako enostavna stvar, ki ne potrebuje drugega, kakor da ji g. finančni minister da svoj podpis, potrebuje tako dolgo pot, toliko časa, predno pride do rešitve. Kriv je temu nesrečni, birokratični centralizem, ohromela, zavožena, centralistična uprava, ki celo našo državo spravlja v slabo luč. (Kremžar: Treba je najprej imeti več srca! — Skoberne: Kedaj pa je kak Žerjavovec imel srce za ljudstvo!) Vidite, g. minister, to je krivo, da ti ljudje še do danes niso prišli do svojih pokojnin in doklad. Vprašam Vas, ali je res treba vsako malenkost pošiljati v Beograd? Ali ne bi bilo bolj praktično, da se uredijo stvari, kakoršna je ta, v področju ljubljanske direktcije in delegacije ministristva financ? Za izplačilo teh penzij ni bilo treba g. ministru iskati novih virov, ker so pokojnine in doklade vpokojencem določene že v proračunu in v dvanaestinah. Akt o pokojninah je moral romati v Beograd na Generalno direktcijo železnic, od tam je dospel začetkom aprila v finančno ministristvo in nato je legel prah na ta akt. Prepričan sem, če se ne bi poslanci SLS pobrigali za to zadevo, bi morali vpokojenci čakati gotovo še nad leto dni na svoje pokojnine. Vsled takega

polževsko počasnega poslovanja v centralnih uradih na tisoče aktov ne zagleda več belega dne. Narod, kot tudi posamezniki imajo pa ogromno škodo. Kar je pa najhujše, ugled, avtoriteta državne uprave pada pod ničlo. Splošno velja pri nas pravilo, da je treba poslati ministristvu financ belo ženo smrt, in se prav gotovo ne bo več povrnila v Slovenijo.

Predmetni akt je ležal v ministristvu financ od aprila do večeraj in sicer v personalnem oddelku. Ali je zavlačevanje rešitve zakrivilo tudi prometno ministristvo in podrejeni organi, je to druga stvar. Gotovo pa je, da je finančna uprava, pred vsem pa g. finančni minister, kršil zakon, ko je ustavil brez vsakega povoda okoli 400 ubogim vpokojencem nadaljno izplačilo pokojnin. Izplačilo pokojnin bi se smelo ustaviti samo v slučaju disciplinarne preiskave.

Zakon o državnem saobračajnem osoblju, ki je bil sprejet v narodni skupščini dne 2. oktobra 1923, objavljen v »Službenih Novinah« št. 251 z dne 1. nov. 1923, nikjer v nobenem členu v glavi IX., ki govori o vpokojenih in pokojninah, ne določa, da bi smela katerakoli državna institucija, bodisi direktcija državnih železnic, bodisi delegacija ministristva financ, brez povoda ustaviti železničarjem izplačilo pokojnine in drugih dodatkov. Radi tega pravim, da je izvršil ne samo g. finančni minister, ampak cela finančna uprava akt protizakonitosti. (Klici na levi: Tako je! — Falez: Sedanja vlada je sama protizakonitost!)

Radi tega, ker se je tukaj tako jasno kršil zakon in ker g. finančni minister ni prav nič povedal, ali hoče povrniti škodo prizadetim in ali hoče za bodoče že v naprej preprečiti take krivice, zato z odgovorom g. finančnega ministra ne morem biti zadovoljen. Ne morem pa biti zadovoljen z njegovim odgovorom tem manj, ker se bojim, da se bo na enak način postopalo ne samo z železničarji, ampak tudi z drugimi državnimi nastavljenici in vpokojenci. (Živahno odobravanje in ploskanje na levi.)

Iz Maribora.

Orlovsko okrožje v Mariboru naznanja, da se vrši dne 28. junija t. l. — na Vidov dan — velika orlovska prireditve s telovadnim nastopom v Rušah, ob 3. uri popoldne. Vse somišljenike in prijatelje katoliške mladine iskreno vabimo na to prireditve, posebno mariborčane. Natančnejši spored objavimo v prihodnji številki »Naše Straže« in »Slov. Gospodarja«. Vsi odseki se naj ravnajo strogo po navodilih v zadnji okrožnici!

Drugi koncert Katoliške omladine. Katoliška omladina priredi na glavni praznik sv. Alojzija, 21. junija drugi koncert od 11.—12. ure popoldne na Grajskem trgu po sledečem sporedu: Valečnik, Koračnica; Hijacinta, Valček; Pozdrav iz domovine, pesem; Slovanski svet, polpouri; Bom šel na planince, fantazija; pozdrav, koračnica.

V nedeljo, 21. junija od 5. ure naprej ima Katoliška omladina veliko veselico v društvenih prostorih in na vrtu g. Anderle. Spored bo pester, zato se pričakuje veliko udeležencev. Torej se prijatelji društva in poštene zabave uljudno vabijo. Odbor.

Aljažev klub SPD v Mariboru bo imel v torek, dne 23. junija, ob 8. uri zvečer, svoj letni občni zbor v društveni sobi nasproti gledališču v Gledališki ulici 2, prtljiče, desno. Vsi prijatelji turistikte dobrodošli!

Nov način predavanja moderne slovenske literature. V eni mariborskih dvoran bo ravnatelj drame g. Bratina prihodnji teden recital razna slovenska moderna literarna dela. Na to predavanje opozarjamo že sedaj, podrobnosti pa objavimo pravočasno.

Izsledena cerkvena tatvina. Lansko leto septembra meseca smo poročali v našem listu, kako so tedaj neznanı tatovi pokradli v magdalenski cerkvi prte in antipendije z oltarjev. Po tatvini povzročena škoda je znašala 5—6 tisoč dinarjev. Tatovi so ostali roki pravice prikriti do pred par dnevi. Pred par dnevi je prišel v magdalensko župnišče fant, ki je izjavil, da ve, kje da so z magdalenskih oltarjev pokradeni prti. Koj po tej izjavi se je podal magdalenski cerkovenik v spremstvu že omenjenega fanta in dveh policistov v drvarnico hiše Pod mostom št. 8. Tukaj so našli v drvarnici v vreči oltarne antipendije, ki so radi čipk za predelavo v navadno perilo neporabljivi. Vsi drugi prti so že davno razrezani in sešiti v bogzna kake obleke. V magdalenski cerkvi pokradene stvari (ostanek seveda!) so dobili, kakor že omenjeno v hiši št. 8 Pod mostom pri ženski Kozar. Ženska se izgovarja na vse mogoče načine, a jej vsi izgovori ne bodo prav nič koristili. Vrednost antipendijev, ki so je še našli v vreči, je malenkostna in na kako povračilo cele tatvine ni niti misliti. Toliko v pojasnilo na tozadevne čenče v »Taboru«, kjer je bilo objavljeno, da so pri Kozarjevi našli vse v magdalenski cerkvi pokradene stvari.

Sam se je vjel v past. Pri večerajšnji porotni obravnavi je spoznal sodnik dr. Vračko med poslušalci v porotni dvorani mizarskega pomočnik s Tezna pri Mariboru Antona Muhiča. Muhič je bil svojčas obsojen na 6 dnevno zaporno kazen, a ga je oblast do večeraj brezuspešno iskala. Po spoznanju je moral Muhič v spremstvu paznika takoj v jetišnico, kjer bo odsedel svojčas prisojeno mu kazen.

Dijaški počitniški dan v Mariboru. Štajerska dij. orlovska srenja priredi v soboto in nedeljo, dne 20. in 21. junija počitniški dan v Mariboru. Spored je sledeči: V soboto ob 4. uri slavnostno zborovanje v »Našem Domu« v Gledališki ulici. Sestanek obvezen za vse kat. dijaštvo. V nedeljo, 21. junija v Alojzjevi cerkvi ob pol 6. uri sv. maša z nagovorom in skupno sv. obhajilo. Vabimo tudi celokupno starestinstvo, da se udeleži našega praznika. Bog živi!

Spomnite se revne dece! Pod tem geslom priredi tukajšnji Podmladek društva rdečega križa v nedeljo, dne 21. t. m. splošni cvetlični dan. Kdor se spominja prelepe in bogate božičnice, ki jo je napravilo Podporno društvo za revne učence naši siromašni šolski mladini, bo gotovo rad žrtvoval malenkostni dar, katerega bodo prosile gorenjega dne deklice-podmladkarice kot izkupiček za cvetke. Ne prezirajte tega dne prošnje malčkov, kajti i za naše podporno društvo velja izrek: »Pomagajte nam pomagati!«

Spevoigra »Snežulčica« ob Abta se vrši pondeljek, dne 22. junija, ob 8. uri zvečer v Narodnem gledališču, in ne kakor je bilo včeraj pomotoma objavljeno, petek, dne 19. t. m. Opozarjamo slavno občinstvo na to krasno delo.

Narodno gledališče. Repertoar: Danes zaprto. Sobota, 20. junija »Tosca« ab. B (kuponi). Gostovanje baritonista Marko Vuškoviča, člana zagrebške opere.

Gostovanje Marka Vuškoviča v »Toski«. V soboto, dne 20. junija bo gostoval ponovno v vlogi »Scarpia« v »Toski« g. Marko Vuškovič, baritonist zagrebške opere. Odlični gost je pri zadnji predstavi »Toske« v vlogi »Scarpia« s svojo vseskozi dovršeno in umetniško igro vzbujal pri občinstvu splošno občudovanje. Zato najtopleje priporočamo vsakomur, ki še ni videl Vuškoviča v tej vlogi, da si ogleda sobotno predstavo »Toska«.

Slovensko obrtno društvo je imelo 16. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Kosovo« svoj sestanek, pri katerem je predaval g. profesor Perhavec o stanovanjskem zakonu. Udeležba je bila sicer povoljna, ali glede važnosti tega sestanka je bilo tudi pričakovati, da bi se bili obrtniki udeležili še v večjem številu. Gospod profesor Perhavec je novi stanovanjski zakon razlagal obširno, razumljivo in je razjasnil točko za točko. Poučil je pa tudi vsakogar, kdor ga je kaj vprašal, če mu ta ali ona točka ni bila jasna. Poslušalcem je bilo tudi to jako všeč, ko jim je natančno povedal, kako se imajo vesti pri eventualni odpovedi stanovanja oziroma lokala in povdarjal je še posebno, da vsakdor mora navesti priče že pri razsodišču, ali pa jih že seboj pripeljati, kajti pozneje se to ne more upoštevati. Nato je navedel nekoliko primerov in je tudi z zgledi razjasnil, kako naj se računa nova najemnina. Gospod profesor Perhavec, ki je zadovoljil vse poslušalce, je žel vsa pohvala.

Izprememba uradnih prostorov. Mestni šolski svet in obrtno-nadaljevalna šola imata odslej svoje uradne prostore na mestnem magistratu (vložišče) in ne več na Slomškovem trgu št. 5. Tam je ostal le samo stanovanjski urad.

V nedeljo dne 21. t. m. bo prekinjena dobava električnega toka med 7. uro zjutraj ter 14. uro popoldne.

ŠOLSKA UPISOVANJA.

Državno žensko učiteljsiše v Mariboru sprejema za šolsko leto 1925-26 gojenke v I. letnik v torek, 30. junija 1925 od 8. do 12. ure dopoldne v pritličju v sobi št. 14. Predložiti je treba v tem terminu krstni list in izpričevalo o 4. meščanskošolskem razredu. Vsaka kandidatinja mora biti 1. septembr 1925 15 let stara.

Drž. dvojazredna trgovska šola v Mariboru. Vpisovanje za šolsko leto 1925-26 se vrši do 1. julija vsak dan med 11. in 12. uro na Žrnjanskega trgu 1 i 28. V I. letnik se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili 4. razred srednje ali meščanske šole. Vnanji učenci in učenke se prijavijo lahko tudi pismenim putem. V ta namen naj pošljejo ravnateljstvu šole najkasneje do 5. julija zadnje šolsko spričevalo in krstni (rojstni) list. Vstop v II. letnik je možen samo z dovršenim I. letnikom dvorazredne trgovske šole.

Na državni deški meščanski šoli v Mariboru je vpisovanje v 1. razred v nedeljo, dne 28. in pondeljek, dne 29. junija t. l., vselej od 8. do 12. ure. Učenci se morajo izkazati z zadnjim šolskim izpričevalom, krstnim listom in izpričevalom o cepljenju.

Ravnateljstvo meščanske šole pri Sv. Lenartu v Sl. g. neznanja, da bo vpisovanje učencev in učenk za šolsko leto 1925-26 od 28. junija do 5. julija t. l. Za sprejem v I. razred se zahteva z dobrim uspehom dovršeno 4. šolsko leto na osnovni šoli. Novi učenci naj pridejo k vpisovanju v spremstvu staršev in naj prinesejo seboj zadnje šolsko spričevalo in krstni izpisek. V I. razred pa lahko vstopijo tudi tisti učenci, ki so dovršili že 5., 6., 7. ali 8. šolsko leto. Da bo poset šole omogočen vsem slojem, je ravnateljstvo preskrbelo, da dobi večina učencev vse šolske potrebščine v šoli.

Na meščanski šoli v Vojniku se vrši vpisovanje učencev v I. razred v dneh 28., 29. in 30. junija 1925 in sicer od 8. do 12. ure dopoldne. V I. razred se sprejmejo učenci, ki so uspešno dovršili 4. šolsko leto na osnovni šoli.

LISTER.

Mali svet naših očetov.

Roman v treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine.

21

Gospod Giacomo je izpraznil kozarec, globoko vzdihnil in večkrat pomežiknil, izražajoč s tem različne občutke, ki so se vrstili v njegovi duši, med tem ko se je vonj in okus izbornega vina izgubljal v njegovih ustih. Ponudil je gospej Tereziji svojo uslužnost, izrazil svojo

vdanost ljubeznivi mladi ženi in svoje spoštovanje cenjenemu možu. Z rokami in z glavo se je otresal zahvale, s katero so ga obsipali. Zagrabil je klobuk in palico in se ponižno odpravil za krotko, veliko postavo in cenjenega ženjerja. Mešano čustvo zadovoljstva in žalosti je vladalo v njem.

»In ti, Franco?« je hitro vprašala gospa Terezija.

»Grem«, je odgovoril Franco.

»Pojdi sem«, je rekla. »Tako slabo sem vaju sprejela, otroka moja, ko sta se vrnila iz cerkve. Saj veš, da sem imela zopet napad; saj sta razumela. Sedaj pa mi je tako dobro in sem tako mirna. Hvaležna sem Gospodu za to. Tako mi je, kot da sem vse uredila, ugasnila ogenj, opravila svojo molitev in grem lahko spat, popolnoma zadovoljna. Pa ne tako hitro, veš, dragi, ne tako hitro. Prepuščam ti Luizo, dragi, prepuščam ti strica Petra. Vem, da jih boš iskreno ljubil, kajne? Spominjaj pa se tudi mene. O Bog, kako mi je težko, da ne bom videla vajinih otrok! Da, to me boli. Vsak dan jih moreš poljubiti v imenu stare matere. In sedaj idi, moj sin. Ob pol šestih se vrneš, kaj ne? Da, z Bogom, idi.«

Govorila mu je in ga ljubkovala kakor otroka, ki še ničesar ne razume. Od ginjenja je tiho jokal in poljuboval njene roke ter bil srečen, da je Luiza navzoča in da to vidi; zakaj v njegovi neizmerni ljubezni do matere je bilo tudi neizmerno veselje, da se je združil s hčerko; in polastila se ga je močna želja, da bi z istim ognjem ljubil vse to, kar ljubi njegova žena.

»Idi«, je ponovila gospa Terezija, boječ se lastnega ginjenja: »Idi, idi.«

Po smrti starega Maironija je začel profesor zopet zahajati v družino, toda markiza Ursula mu je kaj malo ugajala, in njen sin don Aleksander, Francov oče, še manj. Končno je hodil tja samo še enkrat na leto. Ko pa je vstopil mladi Franco v licej, je prosila stara mati Gilardinoja, — oče je že preje umrl, — da bi ga tekom jeseni nekoliko poučeval. Učitelj in učenec sta si bila podobna v tem, da ste se oba hitro za kaj navdušila. oba bila nagle jeze ki pa je kmalu prešla, in bila tudi goreča domoljuba. Ko poučevanje ni bilo več potrebno, sta občevala kot prijatelja, četudi je bil profesor več kot dvajset let starejši od Franca. Profesor je občudoval nardarjenost svojega učenca, dočim je Franco kaj malo cenil napol krščansko, napol racionalistično filozofijo svojega učitelja in njegova nagnjenja k misticizmu. Smejal se je njegovi strasti do knjig in teorij o zelenjarstvu in vrtnarstvu, ki ni imela nikakega praktičnega smisla. Toda imel ga je rad radi njegove dobrosrčnosti, preprostosti in nežnega čustvovanja. Bil je njegov zaupnik v času nesrečne ljubezni, ki jo je gojil Gilardoni do gospe Terezije Rigey; in to mu je pozneje vrnil z lastnim zaupanjem. Gilardoni je bil vsled tega zelo ganjen. Rekel je Francu, da se mu zdi, da je s tem čustvovanjem, ki ga goji v svojem srcu, postal nekoliko njegov oče, četudi noče gospa Terezija ničesar o njem slišati. Franco ni kazal, da kaj posebno ceni to metafizično očetovstvo. Ljubezen do gospe Rigeyeve je smatral za zablodo; vendar se je potolažil z mislijo, da profesor sicer ni baš bistroumen, a ima zlato srce.

Potrkal je torej na vrata. Prišel mu je odpirat profesor sam, z oljnato svetilko v roki. »Dobro«, je rekel. »Mislil sem že, da vas ne bo.«

(Dalje prihodnjic).

Na deželi išče odlikan gospod srednje starosti sobo in hrano. Ponudbe pod »Stalno« na upravništvo. 278

Prima Dürkopp šivalni stroji in kolesa po najnižjih cenah pri Alojzu Ussar, Maribor, Krekova ulica 14. 103

Kurje oči. Claven je mast. Najbolje sredstvo proti kurjim očem. Zaščitni snak. Dobl se v lekarnah in drogerijah ali naravnost v tovarni in glavnem skladišču M. Hrnjak, lekarinar Sisak.

POPRAVILA

MEHNIK IVAN LEGAT
špecialist za pisarniške stroje

MARIBOR

samo Vetrinjska ulica 30.

Telefon št. 434.

All sem že obnovil naročnino?

Primarij
DR. IVAN MATKO
docent za interno medicino na vseučilišču v Prazi
ordinira zopet redno.
Telef. 357 Maribor, Slovenska ulica 4. Telef. 357

BIRMA!
Kmetje, delavci, pozor!
Čevlji za moške od 150 D naprej
Čevlji za ženske od 145 D naprej
Čevlji za otroke od 80 D naprej
samo
Gosposka ulica št 37
MARIBOR.

Samo kratek čas!
se zaradi prenovitve trgovine po jako nizkih cenah še prodaja blago: moške in fantovske obleke, dežni plašči, delavsko perilo, čevlje, sandale, dežnike, potne košare, klobuke, čepice, nogavice, gamaše itd. pri
ANTONU TKALEC
MARIBOR Glavni trg 4. MARIBOR

Beli čevlji
(za birmanke, trpežni, lepi) din. 98, nogavice flor 15 din., 20 din. in 30 din., v različnih barvah pri
JAKOB LAH, MARIBOR, GLAVNI TRG 2.

VOLTA
DOMAČA ZARNICA
TOVARNA VOLTA D.D. MARIBOR

Morske ribe
se dnevno pečejo v znanem
Tutankhamenovem grobu
in dobite za samo dinarjev

1 porc. pečene ribe, 1 porcijo solate, 1 komad kruha, **10** pol litra zajamčeno pristnega dalmatinskega vina.
Vojašniška ulica 4. MARIBOR Mesarska ulica 5.

†
Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo tem potom tužno vest, da je preminul dne 8. junija t. l. ob pol 7. uri zjutraj gospod
Alojzij Toš
katerega smo spremili dne 10. t. m. ob 4. uri popoldne k večnemu počitku.
Za vse izraze sožalja, za mnogobrojno častno spremstvo na njegovi zadnji poti se vsem iskreno zahvalujemo in izrekamo posebno zahvalo gg. odvetnikom in p. n. odvetniškemu in notarskemu uradnistvu mesta Ptuj za poklonjene vence in šopke.
V Ptuj, dne 12. junija 1925.
Zalujoče rodbine Toš—Božičko—Babič.